

Uchwała Nr. XXVI/180 /2008
Rady Gminy Łabowa
Z dnia 28 października 2008

W sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie Łabowa

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt. 9 i 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 roku Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) oraz 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późn. zm. Rada Gminy Łabowa uchwała co następuje :

§ 1

Przyjmuje Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych do realizacji na lata 2008-2013 – stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały zleca się Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej

§ 3

Traci moc uchwała Rady Gminy Łabowa Nr XXV/171/2004 w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2005-2009

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

mgr Jan Oleksy

GMINNA
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA LATA 2008-2013

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Charakterystyka terenu Gminy Łabowa	5
2.1. STRUKTURA WIEKU I PŁCI MIESZKAŃCÓW GMINY ŁABOWA.....	7
2.2. BEZROBOTNI W GMINIE ŁABOWA WG WYKSZTAŁCENIA:	7
2.3. BEZROBOTNI W GMINIE ŁABOWA WG WIEKU:.....	7
2.4. DŁUGOTRWAŁE BEZROBOCIE:	7
2.5. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ GMINY ŁABOWA:	7
3. Diagnoza sytuacji.....	8
3.1. DEFINICJA BEZROBOCIA.	8
3.2. RAPORT O STANIE POMOCY SPOŁECZNEJ.	9
3.3. POWODY PRYZNANIA POMOCY W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁABOWEJ W 2007 ROKU.	10
3.4. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.	10
3.5. UZALEŻNIENIA I PROBLEMY Z NIMI ZWIĄZANE.....	10
4. Struktura systemu pomocy społecznej w Gminie Łabowa.	13
5. Zasoby instytucjonalne systemu pomocy społecznej działające na terenie Gminy Łabowa, stan na 31 grudnia 2007 r.	13
6. Podstawy prawne funkcjonowania systemu pomocy społecznej.....	13
7. Przygotowanie do pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej na realizację zadań pomocy społecznej.	14
8. Ograniczenia.....	14
9. Założenia do opracowania programu pomocy społecznej na lata 2008 – 2013 dla Gminy Łabowa.	16
10. Zasady ogólne funkcjonowania programu.	16
11. Zasady wdrażania programu.....	23
12. Zasady monitorowania programu.....	23
13. Analiza SWOT (silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń).	23
14. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie Łabowa.....	24
15. Główne cele w strategii na lata 2008-2013.	25
16. Podstawa prawna strategii.....	25

1. Wstęp

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łabowa wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, wskazuje na kluczowe kwestie społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy, wskazuje na ich niezaspokojone potrzeby, zajmuje się też tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian

Strategia została opracowana w oparciu o zapisy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zgodnie z przywołaną ustawą, do zadań z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez gminę, należy między innymi opracowanie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych itp., których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia Pomocy Społecznej służyć będzie jako podstawa określająca kierunki zamierzeń rozwojowych w sektorze pomocy społecznej na terenie Gminy Łabowa.

Planuje się wdrożenie działań ujętych w programie poprzez następujące priorytety:

- wsparcie osób i rodzin ubogich,
- wsparcie osób i rodzin z problemem długotrwałego bezrobocia,
- wsparcie rodzin we właściwym pełnieniu funkcji wychowawczych wobec dzieci,
- minimalizacja skutków niepełnosprawności,
- ograniczanie negatywnych skutków starości,
- pomoc bezdomnym.

W realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych uczestniczyć będzie administracja samorządowa, organizacje społeczne oraz bezpośredni świadczeniobiorcy. Ich zaangażowanie w realizację priorytetów programu zdecyduje o sprawności ich wykonania.

Gminna strategia jest zgodna z programem „Polityki Prorodzinnej Państwa”, który został przyjęty w 1999 roku przez Radę Ministrów. Program ten podkreśla konieczność stworzenia szans dzieciom i młodzieży oraz zapobiegania marginalizacji rodzin, poprzez m.in.:

- poprawę kondycji finansowej rodzin, poprzez zwiększenie ich własnej aktywności oraz udzielenie materialnego wsparcia rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji,
- poprawę warunków mieszkaniowych,
- wychowanie młodego pokolenia - pomoc rodzinie, zwiększenie wychowawczej roli szkoły, zwiększenie dostępności młodzieży do szkół średnich i wyższych, przeciwdziałanie patologiom wśród dzieci i młodzieży,
- poprawę stanu zdrowia rodzin z uwzględnieniem edukacji ekologicznej, zdrowotnej i promocji zdrowia,
- pomoc rodzinom z osobami niepełnosprawnymi, działanie na rzecz usuwania barier architektonicznych, urbanistycznych, pomoc finansowa, stworzenie warunków do udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- pomoc rodzinom zagrożonym dysfunkcjami.

Strategia jest zgodna z podstawowymi zasadami życia społecznego, w szczególności z:

- Zasadą pomocniczości – struktury wyższe (władze) nie powinny wyręczać struktur niższych - czyli osób i rodzin, grup i społeczności lokalnej, w tym z czym mogą sobie poradzić we własnym zakresie. Władza ma pobudzać, wspomagać i wspierać, pozwolić na samodzielne działanie,
- Zasadą partycypacji społecznej i współodpowiedzialności - włączenie obywateli w rozwiązywanie lokalnych problemów, zaspokojenie istniejących potrzeb. Bardzo istotny staje się aspekt samopomocowy, którego idea polega na wyzwoleniu i wykorzystaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnej. Zadaniem sił wewnętrznych winno być wspieranie i wzmacnianie tego potencjału oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi.

Podjęte przedsięwzięcia w strategii będą prowadzone w oparciu o współdziałanie aktywnych, działających na scenie publicznej (zasoby ludzkie i instytucjonalne) podmiotów:

- nieformalnych - czyli bliższa i dalsza rodzina, sąsiedzi, przyjaciele,
- instytucji publicznych rządowych i samorządowych,
- organizacji pozarządowych.

Działania będą prowadzone na trzech poziomach :

- I. profilaktyki - to działanie priorytetowe,
- II. pomocy doraźnej - świadczenie natychmiastowej pomocy w sytuacjach kryzysowych,
- III. długofalowych programów naprawczych - rozwiązanie bądź zminimalizowanie problemów społecznych i lokalnych.

Działania będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Grupy najbardziej zagrożone zjawiskiem wykluczenia to:

- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych oraz wychowujących się poza rodziną,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby samotnie wychowujące dzieci,
- ofiary patologii w życiu rodzinnym,
- osoby o niskim stopniu wykształcenia,
- osoby żyjące w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych,
- przewlekle chorzy i osoby niepełnosprawne, chorzy psychicznie,
- osoby starsze, samotne,
- osoby opuszczające zakłady karne.

Głównym narzędziem stosowanym w celu dokonania pozytywnych zmian będzie praca socjalna, rozumiana jako wszelkie działania typu prospołecznego, których celem jest podtrzymywanie, chronienie lub rozwijanie interesów jednostek, rodzin, grup i społeczności, jak również usuwanie przyczyn zaistniałych sytuacji oraz zapobieganie ich powstawaniu. Działania z zakresu pracy socjalnej będą polegały na udzielaniu pomocy wszystkim tym, którzy nie posiadają środków do egzystencji godnej człowieka.

Pojęcie „egzystencji godnej człowieka” składa się z następujących aspektów:

- egzystencja w sensie fizycznym - to dostęp do dóbr i usług niezbędnych dla zdrowia jednostki oraz zdrowia osób pozostających na jej utrzymaniu, zapewnienie odpowiednich warunków życia (żywności, odzieży, mieszkania, bezpieczeństwa fizycznego),
- egzystencja w sensie ekonomicznym - to posiadanie wystarczających środków materialnych,
- egzystencja w sensie emocjonalnym - to poczucie szczęścia i dobrobytu w stopniu pozwalającym na uwolnienie jednostki z destrukcyjnych stanów emocjonalnych, które są przeszkodą w normalnym codziennym życiu i stwarzają zagrożenia dla zdrowia,
- egzystencja w sensie społecznym - to posiadanie zakresu umiejętności społecznych potrzebnych do stworzenia stałych, harmonijnych i korzystnych interakcji z innymi osobami, unikanie naruszenia praw innych ludzi, wnoszenie własnego wkładu w ciągłe stabilizowanie i podtrzymywanie ładu społecznego.

Elementem programu jest też ocena dotycząca przewidywanych efektów realizacji działań proponowanych w programie.

Ocena programu będzie mogła być dokonywana na etapie realizacji poszczególnych celów i działań w ramach zaproponowanych priorytetów programu.

2. Charakterystyka terenu gminy Łabowa

Powierzchnia gminy Łabowa wynosi 11 912 ha. Gmina położona jest na terenie województwa małopolskiego w powiecie nowosądeckim, w jej skład wchodzi 13 sołectw:

- Barnowiec
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej
 - powierzchnia ogólna: 544,31 ha
 - 197 mieszkańców
- Czaczów
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej
 - powierzchnia ogólna: 490,79 ha
 - 526 mieszkańców
- Łabowa
 - wieś będąca ośrodkiem administracyjno-gospodarczym gminy
 - powierzchnia ogólna: 1300,50 ha
 - 1441 mieszkańców
- Kamianna
 - wieś o funkcji profilaktyczno-leczniczej
 - powierzchnia ogólna: 995,31 ha
 - 217 mieszkańców

- Kotów
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej i turystycznej
 - powierzchnia ogólna: 505,08 ha
 - 247 mieszkańców
- Krzyżówka
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej i rekreacyjnej
 - powierzchnia ogólna: 205,11 ha
 - 235 mieszkańców
- Łabowiec
 - wieś o funkcji leśnej
 - powierzchnia ogólna: 1054,44 ha
 - 117 mieszkańców
- Łosie
 - wieś o funkcji leśnej
 - powierzchnia ogólna: 863,38 ha
 - 217 mieszkańców
- Maciejowa
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej i turystycznej
 - powierzchnia ogólna: 711,73 ha
 - 638 mieszkańców
- Nowa Wieś
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej i rekreacyjnej
 - powierzchnia ogólna: 2207,45 ha
 - 926 mieszkańców
- Roztoka Wielka
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej i rekreacyjnej
 - powierzchnia ogólna: 851,14 ha
 - 390 mieszkańców
- Składziste
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej
 - powierzchnia ogólna: 1002,84 ha
 - 177 mieszkańców
- Uhryń
 - wieś o funkcji leśno-rolniczej i rekreacyjnej
 - powierzchnia ogólna: 1177,12 ha
 - 68 mieszkańców

Zabudowa wszystkich wsi jest bardzo różnorodna, duża większość zabudowań to domy wieloizbowe o warunkach dobrych.

2.1. Struktura wieku i płci mieszkańców gminy Łabowa

- osoby w wieku przedprodukcyjnym: 1657
 - w tym mężczyzn: 858
 - kobiet: 799
- osoby w wieku produkcyjnym: 3221
 - w tym mężczyzn: 1699
 - kobiet: 1522
- osoby w wieku poprodukcyjnym: 518
 - w tym mężczyzn: 184
 - kobiet: 334

2.2. Bezrobotni w gminie Łabowa wg wykształcenia:

- wykształcenie wyższe: 18 osób
 - policealne i średnie zawodowe: 88 osób
 - średnie ogólnokształcące: 26 osób
 - zasadnicze zawodowe: 119 osób
 - podstawowe i niepełne podstawowe: 85 osób
- ogółem bezrobotnych w gminie: 336 osób

2.3. Bezrobotni w gminie Łabowa wg wieku:

- 18-24 lat: 105 osoby
- 25-34 lat: 103 osoby
- 35-44 lat: 65 osób
- 45-54 lat: 51 osób
- 55-59 lat: 11 osób
- 60-64 lat: 1 osoba

2.4. Długotrwałe bezrobocie:

- 12-24 miesięcy: 32 osoby
- powyżej 24 miesięcy: 122 osoby
- ogółem: 154 osoby

2.5. Sytuacja Demograficzna Społeczności Lokalnej Gminy Łabowa:

- Gmina Łabowa liczy 5396 mieszkańców stałych i czasowych
- ludność Gminy Łabowa składa się z 2660 kobiet i 2736 mężczyzn
- W strukturze ludności Gminy Łabowa zaznacza się przewaga mężczyzn
- W roku 2007 urodziło się 73 dzieci

Gmina Łabowa charakteryzuje się wysokim przyrostem naturalnym, co czyni ją stosunkowo młodą społecznością lokalną.

3. Diagnoza sytuacji.

Do prac nad gminną strategią rozwiązywania problemów społecznych wykorzystano wyniki analiz prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Łabowej za ostatni rok. Analizie podlegały problemy i potrzeby zgłaszane przez klientów ubiegających się o pomoc. Przedmiotem diagnozy były problemy o najwyższym stopniu dolegliwości czyli: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, samotnie wychowywanie dzieci, starość, uzależnienia, przemoc. Wymagają one podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania sytuacjom krytycznym w życiu tak jednostki jak i zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych, wyrównaniu różnic socjalnych oraz zapobieganiu powstawania niekorzystnych zjawisk.

Przemiany społeczno-gospodarcze zachodzące w kraju wpłynęły niekorzystnie na sytuację mieszkańców naszej gminy poprzez nasilenie się wielu kwestii społecznych. Na uwagę zasługuje tu wysokie bezrobocie. Zjawisko bezrobocia dotyka wszystkie grupy wiekowe i zawodowe, niezależnie od wykształcenia i płci.

3.1. Definicja bezrobocia.

„Bezrobocie rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć podjęcia pracy.”

Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożności znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają poczucia własnej wartości. Okres bezrobocia oznacza radykalną zmianę rozkładu czasu w ciągu dnia. Bezrobotni mężczyźni często sięgają po używki, głównie w celu rozładowania stresu. Osoby o niewielkich szansach na rynku pracy (brak kwalifikacji, zaawansowany wiek), dostrzegają raczej nadmiar wolnego czasu i rodzące się przygnębienie, a rozczarowanie lub stres leczą alkoholem lub nikotyną. Złe warunki materialne są jednym z głównych czynników wywołujących stany depresyjne związane z poczuciem braku stabilizacji i bezpieczeństwa społecznego. Niepokojącym zjawiskiem jest bezrobocie wśród ludzi młodych - do 44 roku życia. Według prognozy, w najbliższych latach wejdą na rynek pracy kolejne roczniki wyżu demograficznego lat osiemdziesiątych, pozostające jeszcze w stanie edukacji. Cechą charakterystyczną bezrobotnych jest także niskie wykształcenie oraz brak kwalifikacji, które utrudniają znalezienie pracy. Poziom wykształcenia wpływa również na czas pozostawania bez pracy. Najszybciej znajdują pracę osoby z wyższym wykształceniem. Niskie lub nieadekwatne do potrzeb rynku pracy wykształcenie, poważnie zmniejsza szanse na zatrudnienie. Osoby bezrobotne ze względu na brak wystarczających finansów, bariery przestrzenne i instytucjonalne mają trudności ze zmianą lub uzupełnieniem swoich kwalifikacji.

Praca „na czarno” jest dla bezrobotnego często jedyną możliwością zatrudnienia. Nielegalne zatrudnienie podejmują najczęściej osoby o niskich bądź średnich kwalifikacjach, a występuje ono wśród wszystkich kategorii wiekowych. Sprawami bezrobocia i przeciwdziałaniem temu zjawisku na terenie Gminy Łabowa zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu Nowosądeckiego w Nowym Sączu.

Działania tej instytucji nie są jednak do końca skuteczne ze względu na niewielki przyrost nowych miejsc pracy oraz brak firm realizujących formę zatrudnienia socjalnego, która jest szczególnie korzystna w przypadku osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

3.2. Raport o stanie pomocy społecznej.

Na terenie Gminy Łabowa od 1990 roku działa Ośrodek Pomocy Społecznej.

W 2007 roku z pomocy społecznej skorzystały 232 rodziny. Były to następujące formy pomocy:

ZADANIA ZLECONE GMINIE (finansowanie z budżetu państwa):

1. zasiłki stałe - z tej formy pomocy w 2007 roku korzystało 19 osób na łączną kwotę 39 749 zł; dla 9 osób Ośrodek Pomocy Społecznej dodatkowo opłacał składkę na ubezpieczenie zdrowotne, zgodnie z obowiązującymi przepisami, na łączną kwotę 2 625 zł;
2. zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (gradobicie) - z tej formy pomocy w 2007 roku korzystały 23 rodziny na łączną kwotę 75 000
3. z w ramach świadczeń rodzinnych w 2007 roku wypłacone zostały 28 602 świadczenia na kwotę łączną 2 373 207 zł; w ramach tej sumy wpłacone były zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, zasiłki rodzinne wraz z następującymi dodatkami:

- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
- dodatek z tytułu samotnego wychowania dziecka,
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania,
- dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka;

Dla 10 osób korzystających z pomocy w formie świadczenia pielęgnacyjnego opłacana była składka na ubezpieczenie społeczne, na łączną kwotę 15 125 zł; dla 2 osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne opłacana była składka na ubezpieczenie zdrowotne na łączną kwotę 945 zł;

W ramach zaliczki alimentacyjnej 2007 roku wypłaconych zostało 130 świadczeń na łączną kwotę 30 440 zł.

ZADANIA WŁASNE GMINY (finansowanie z budżetu gminy):

4. z zasiłków celowych w 2007 roku korzystało 141 rodzin na łączną kwotę 52 816 zł. Zasiłki przeznaczone były głównie na żywność, koszty leczenia i zakupu leków, opału, zakupu obuwia odzieży itp.;
5. z zasiłków celowych w wyniku zdarzenia losowego (pożar) korzystały 2 rodziny na łączną kwotę 2 000 zł;
6. z zasiłków okresowych korzystało 70 rodzin na łączną kwotę 57 228 zł (głównie z powodu bezrobocia, długotrwałej choroby i niepełnosprawności); na ten cel otrzymaliśmy dotację z budżetu państwa;
7. dożywianiem objęto 216 uczniów w ramach rządowego programu „Posiłek dla potrzebujących”; ze wszystkich szkół działających na terenie gminy Łabowa, przeznaczono

na ten cel 34 653 zł; dożywianie było prowadzone w formie zapewnienia jednego gorącego posiłku (zupy); tylko uczniowie ze szkoły Podstawowej w Roztoce Wielkiej w ramach prowadzonego dożywiania, otrzymywali słodkie bułki lub kanapki i herbatę, z powodu braku warunków do wydawania gorącego posiłku;

3.3. Powody przyznania pomocy w Ośrodku Pomocy Społecznej w Łabowej w 2007 roku.

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	194	1021
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0
Bezrobocie	103	531
Niepelnosprawność	29	75
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	64	456
- rodziny niepełne	11	40
- rodziny wielodzietne	54	421
Alkoholizm	4	15
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	3
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	23	88

Źródło: Sprawozdanie MP i PS rok 2007

3.4. Niepelnosprawność.

Niepelnosprawność to jedna z głównych kwestii społecznych, która utrudnia funkcjonowanie coraz większej liczby ludzi. Mówiąc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myśli osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczony przez Powiatowy Zespół Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Komisje przy ZUS, KRUS, a także inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi i umysłowymi. Za niepełnosprawne należy uznać osoby, których stan fizyczny i umysłowy powoduje trwale lub długotrwale ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów.

Osoby i rodziny dotknięte problemem niepełnosprawności z powodu barier architektonicznych i społecznych nie mogą w pełni korzystać z dobrodziejstw życia społecznego oraz przysługujących im praw, co w efekcie prowadzi do ich społecznego wykluczenia.

3.5. Uzależnienia i problemy z nimi związane.

Kolejnym poważnym problemem społecznym, będącym powodem wielu osobistych i rodzinnych komplikacji, są uzależnienia od alkoholu, nikotyny, narkotyków.

Problemy alkoholowe

Według najnowszej klasyfikacji zespół uzależnienia od alkoholu jest chorobą chroniczną i postępującą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości osoby której problem dotyczy. Polega na niekontrolowanym spożywaniu napojów alkoholowych, co w rezultacie może doprowadzić nawet do przedwczesnej śmierci.

Uzależnienie charakteryzują przede wszystkim takie cechy jak:

- codzienne picie alkoholu w celu utrzymania zadawalającego funkcjonowania,
- regularne, ale ograniczone do weekendów spożywanie dużych ilości alkoholu,
- ciągi picia występujące naprzemiennie z okresami trzeźwości,
- objawy abstynencyjne,
- zmiany tolerancji na alkohol,
- utrata kontroli nad piciem,
- zaburzenia pamięci i świadomości,
- nawroty picia po próbach utrzymania okresowej abstynencji.

O uzależnieniach od alkoholu możemy mówić wówczas, gdy co najmniej trzy spośród wymienionych powyżej objawów występowały przynajmniej 1 miesiąc w ciągu ostatniego roku.

Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z nieumiejętności radzenia sobie z problemami, jakie niesie życie, co prowadzi w ostateczności do fizycznego i psychicznego wyniszczenia jednostki. Alkoholik jest często osobą niedojrzałą emocjonalnie, skłoną do wahań i zmiennych reakcji, aktów złośliwości i rozpacz, które mogą prowadzić do gwałtownych, nieprzemyślanych zachowań.

Nadmierne spożywanie alkoholu znajduje swoje odbicie nie tylko w życiu uzależnionej jednostki, ale także w życiu całego społeczeństwa. Problemy których przyczyną jest alkohol mogą objawić się w różnych dziedzinach. Można mówić o następstwach rodzinnych, problemach w pracy, łamaniu porządku publicznego. Nadużywanie alkoholu jest w Polsce jedną z głównych przyczyn rozwodów. Bardzo ważnym skutkiem nadużywania alkoholu jest pogarszanie się sytuacji ekonomicznej i społecznej rodzin. Nie bez znaczenia jest wpływ alkoholizmu rodzica na rozwój dzieci, które żyją w atmosferze ciągłego niepokoju, lęku i napięcia. Uczą się destruktywnych zachowań. W wyniku trudnych doświadczeń życiowych dzieciństwa, grozi im dezintegracja osobowości, manifestująca się w różnego typu zaburzeniach emocjonalnych.

Sprawami związanymi z problemami uzależnienia od alkoholu na terenie Gminy Łabowa zajmuje się Gminna Komisja do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jednak nie jest ona w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb w tym zakresie. Ponadto ciągle niedostateczna jest wiedza i świadomość społeczeństwa na temat zdrowego trybu życia oraz szkodliwości nadużywania alkoholu oraz innych używek.

Do zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- prowadzenie postępowania w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu,

- rozpatrywanie zawiadomień osób i instytucji o przypadkach uzasadniających wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- opiniowanie wniosków o wydawanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy,
- dokonywanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy,
- współdziałanie z organami gminy, instytucjami, zakładami pracy, osobami fizycznymi stowarzyszeniami w zakresie promocji trzeźwego stylu życia i wartości abstynencji oraz rozwiązywania problemów alkoholowych.

Nie ma na terenie Gminy Łabowa placówek leczenia odwykowego, które są następnym, nieodzownym ogniwem pomocy w wydostaniu się z uzależnienia. Osoby uzależnione kierowane są do Powiatowego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Nowym Sączu, a osoby i rodziny dotknięte przemocą domową kierowane są do Sądeckiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Palenie tytoniu

Papierosy to po alkoholu jedna z najbardziej popularnych używek zarówno wśród dorosłych, jak nieletnich. Na podstawie przeprowadzonych w Małopolsce badań, młodzież oceniła że tytoń jest najbardziej dostępną spośród wszystkich psychoaktywnych substancji. Ich zdaniem papierosy są bardziej bezpieczne niż kawa i alkohol, ale jednak bardziej bezpieczne niż narkotyki. Społeczny klimat przyzwolenia dla używania tytoniu sprawia, iż wielkość grupy palących uczniów tylko nieznacznie odbiega od liczby palących dorosłych mieszkańców Małopolski w wieku 18 – 39 lat. Znamienny jest również fakt potwierdzony przeprowadzonymi badaniami, że wśród badanych populacji najczęściej palą osoby, które również sięgają po narkotyki lub są od nich uzależnione.

Ograniczenie palenia tytoniu stanowi jedno z głównych zadań w zakresie poprawy i umacniania zdrowia Polaków w ostatnich latach określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2007 – 2015.

Poważnym problemem jest ekspozycja na dym tytoniowy w miejscach publicznych.

W powyższym zakresie Gmina Łabowa już od kilku lat włącza się w ogólnopolskie kampanie informacyjne oraz finansuje programy profilaktyczne w szkołach .

Narkomania

Na terenie Gminy Łabowa nie zauważa się w chwili obecnej problemu narkomanii, jednakże biorąc pod uwagę występowanie tego problemu w pobliskich miastach gdzie do szkół dojeżdżają nasi mieszkańcy, nie należy go lekceważyć.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii zobowiązuje gminy do opracowywania gminnego programu przeciwdziałania narkomanii .

Uzupełnieniem oraz rozwinięciem tego obszaru niniejszej strategii związanego z uzależnieniami, są uchwalane rokrocznie gminne programy , to jest „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” i Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii”.

4. Struktura Systemu Pomocy Społecznej w Gminie Łabowa.

Zmiany skutecznego zakresu umiejscowienia pomocy społecznej w strukturach administracji państwa i samorządu lokalnego zapoczątkowała reforma administracyjna w roku 1995, która dała szansę spojrzenia na pomoc społeczną jako zintegrowany system.

Wizja systemu pomagania znalazła swoje odzwierciedlenie w organizacji pomocy społecznej na terenie gminy Łabowa.

W tworzeniu nowej struktury organizacyjnej pomocy społecznej skorzystano z kryterium podmiotowego, w związku z czym działania pomocowe realizowane będą w trzech obszarach: **pomocy rodzinie, osobom starszym i niepełnosprawnym.**

Warunkiem skutecznego pomagania jest systemowe ujęcie pomocy społecznej poprzez budowanie struktur i umożliwienie ich elastycznego działania, przy uwzględnieniu potrzeb indywidualnych wraz z koniecznością racjonalnego wykorzystania posiadanych zasobów. Niezbędne są zmiany struktur pomagania, tak by świadczenia stanowiły integralny system wspierania poszczególnych kategorii osób oraz dostosowanie tychże struktur do pojawiających się nowych potrzeb i zadań.

Zmiany w systemie pomagania w związku ze zmienną rzeczywistością społeczną są procesem ciągłym, na który zasadniczy wpływ mają potrzeby mieszkańców oraz możliwości uwarunkowane systemem prawnym i finansowym. Podstawowe znaczenie przy organizacji systemu pomocy, kierowanego zarówno do rodzin jak i osób starszych czy niepełnosprawnych, jest dążenie do jak najdłuższego utrzymania ich w środowisku zamieszkania, przy zapewnieniu warunków odpowiadających godności człowieka oraz osiągnięcie możliwie dłuższej samodzielności w funkcjonowaniu. Instrumentami służącymi do realizacji tego celu są: kierowanie odpowiednio do osób starszych i niepełnosprawnych świadczenia w postaci usług opiekuńczych, zapewnienia pomocy w ośrodkach wsparcia oraz specjalistyczne formy rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. W odniesieniu do rodzin jest to organizowanie opieki zastępczej nad dziećmi, placówki opiekuńczo - wychowawcze, ośrodki wsparcia.

Dodatkowym, istotnym instrumentem pozwalającym na zapewnienie podstawowego poziomu egzystencji dla wymienionych kategorii klientów jest udzielanie świadczeń finansowych, udzielanie wsparcia, praca socjalna i poradnictwo specjalistyczne.

5. Zasoby instytucjonalne Systemu Pomocy Społecznej działające na terenie Gminy Łabowa, stan na 31 grudnia 2007 r.

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Świetlice Środowiskowe
- Gminny Ośrodek Kultury
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łabowej
- Komisariat Policji w Nawojowej
- Parafie

6. Podstawy prawne funkcjonowania Systemu Pomocy Społecznej.

Ramy prawne do realizacji zadań pomocy społecznej wyznacza ustawa z dnia 24 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do niej. Ustawa określa cele pomocy społecznej tj.

zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem i zapobieganie powstawaniu wyżej określonych sytuacji. Zadania realizowane przez system pomocy społecznej wynikają również z innych aktów prawnych, tj.:

- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,
- Ustawy z dnia 26 października 1992 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku z późniejszymi zmianami o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku z późniejszymi zmianami o dodatkach mieszkaniowych,
- Ustawy z dnia 24 stycznia 1997 roku o kombatantach,
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego,
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 roku o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej,
- Ustawy z dnia 07 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- prawa miejscowego.

7. Przygotowanie do pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej na realizację zadań pomocy społecznej.

Proces integracji z Unią Europejską przez wiele instytucji jest postrzegany jako zagrożenie, zaś jednocześnie zaledwie około 12% instytucji korzysta z europejskich programów pomocowych. Najważniejszym powodem niekorzystania z programów pomocowych Unii Europejskiej jest w tym przypadku brak wiedzy o takich możliwościach oraz brak umiejętności dotarcia do nich.

W związku z integracją Polski w strukturach Unii Europejskiej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łabowej również podejmuje działania o charakterze edukacyjno-szkoleniowym, które służą nabywaniu umiejętności aplikowania o środki finansowe z funduszy strukturalnych oraz inicjatyw wspólnotowych przez kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W ramach podejmowanych działań należy wymienić:

- poszukiwanie oraz gromadzenie informacji dotyczących możliwości pozyskiwania środków ze źródeł innych niż budżet na realizację zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- przedkładanie propozycji wystąpień o środki na realizację programów i projektów z innych źródeł niż budżet gminy,
- koordynowanie przygotowań programów i projektów służących pozyskiwaniu środków ze źródeł innych niż budżet gminy na realizację zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w szczególności funduszy Unii Europejskiej
- rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

8. Ograniczenia.

Głównym instruktorem regulującym funkcjonowanie systemu pomocy społecznej jest ustawa o pomocy społecznej. Zawarte w niej zagadnienia regulują budowę zintegrowanego systemu

pomagania poszczególnym kategoriom klientów pomocy społecznej. W ostatnich nowelizacjach dostrzegalne są zmiany w sposobie zapisywania uregulowań, które w pierwszej wersji stanowiły zbiór wypunktowanych świadczeń nie uwzględniających ani kryterium podmiotowego ani perspektywy ewolucji i dynamiki sytuacji świadczeniobiorców oraz struktur pomocowych. Wydaje się konieczne dalsze budowanie narzędzi ustawowych, konstruowanych w ten sposób, aby świadczenia stanowiły integralny system wsparcia poszczególnych kategorii klientów. Istotne jest aby określały minimalny, niezbędny standard świadczeń, ale także wskazywały na formy działań, które należałoby realizować dla podwyższenia poziomu i jakości świadczonych usług.

Opisując skalę potrzeb w systemie pomagania nie należy pominąć ważnego problemu, który odnosi się do niewystarczającej wielkości środków finansowych przeznaczonych na bezpośrednią pomoc społeczną, czyli świadczenia finansowe.

Należy pamiętać, że głównym instrumentem finansowego wspierania osób w trudnej sytuacji, wynikającym z ustawy o pomocy społecznej, są w chwili obecnej świadczenia obligatoryjne, wypłacane w ramach zadań własnych gminy, takie jak zasiłki okresowe i zasiłki celowe. Te formy pomocy kierowane są przede wszystkim do kategorii osób starszych, niepełnosprawnych, wielodzietnych i bezrobotnych. Uzupełnienie w tym zakresie polityki świadczeń mimo starań Gminy Łabowa jest niemożliwe, przede wszystkim z takiego powodu, iż ustawa o pomocy społecznej jako instrument interwencji w ramach zadań własnych preferuje zasiłki celowe, które ze swej natury są jedynie świadczeniem doraźnym o ograniczonym zasięgu. Dostrzegalna jest więc potrzeba zmian w tym zakresie czyli zbudowania systemu ustawowego świadczeń kierowanych do rodzin.

Konieczne jest zwrócenie uwagi na problem natury ogólniejszej. Sytuacja odmowy czy ograniczania świadczeń z pomocy społecznej, mogą mieć niekorzystny wpływ na skuteczność działań w następujących kwestiach:

- postrzeganie instytucji pomocy społecznej przez pryzmat realizacji zadań związanych z wypłatą świadczeń finansowych, podczas gdy faktycznie szereg działań podejmowanych przez pomoc społeczną (zdefiniowanych jako praca socjalna, np. wsparcia osób i rodzin niezaradnych, znajdujących się w kryzysie, itp.) ma charakter wieloaspektowy i nie jest związany z wypłatą zasiłków;
- zauważalny jest obniżający się próg finansowania zadań z zakresu pomocy społecznej, jednocześnie postępujące zubożenie społeczeństwa i poszerzenie zakresu zadań realizowanych przez pomoc społeczną, doprowadza do rozszerzenia grona klientów pomocy społecznej. W konsekwencji osoby te oczekują wielorakich usług o charakterze socjalnym o możliwie wysokim standardzie, co z powodu ograniczenia wysokości środków finansowych jest trudne do zapewnienia; sytuacja taka może być przyczyną niezadowolenia klientów z poziomu świadczonych usług;
- na terenie Gminy Łabowa brak jest organizacji pozarządowych funkcjonujących na polu pomocy społecznej;
- ograniczenia na rynku pracy i jego skutki mają zasadniczy wpływ na trwałe usamodzielnienie się klientów pomocy społecznej i znalezienie przez nich względnie stałego miejsca zatrudnienia; W obecnej sytuacji postępującego bezrobocia, szczególnie dla osób pozostających w kręgu zainteresowania pomocy społecznej (czyli mniej zaradnych i słabo wykształconych), coraz bardziej realnymi stają się dla nich zagrożenia wykluczenia społecznego i postępującej marginalizacji; długotrwałe bezrobocie może w konsekwencji doprowadzić do niekorzystnych zmian mentalności postawy klientów pomocy społecznej, uzależnienia się od systemu wsparcia i dziedziczenia biedy;

- postępujący rozpad więzi rodzinnych i osłabienie międzypokoleniowe, których wynikiem jest osłabienie solidaryzmu rodzinnego i przeniesienie odpowiedzialności za członków rodziny, szczególnie tych niezaradnych, na instytucje państwa.

9. Założenia do Opracowania Programu Pomocy Społecznej na lata 2008 – 2013 dla Gminy Łabowa.

Na podstawie analizy danych dotyczących przyczyn korzystania osób i rodzin ze świadczeń pomocy społecznej, a także z obserwacji negatywnych skutków zjawisk towarzyszących zmianom społeczno-gospodarczym państwa w obszarze polityki społecznej, należy uznać że koniecznym jest nasilenie działań w kilku najbardziej związanych z pomocą społeczną obszarach tematycznych, tj.:

- postępujące ubożenie osób i rodzin,
- zaburzenie funkcji wychowawczych rodzin wobec dzieci,
- marginalizacja rodzin i osób z powodu długotrwałego bezrobocia,
- marginalizacja osób i rodzin jako skutek starości,
- marginalizacja osób i rodzin jako skutków niepełnosprawności,
- wykluczenie społeczne osób bezdomnych.

Realizując wymienione zadania, należy mieć na uwadze trzy grupy działań mających na względzie stopień nasilenia problemu oraz związane z tym specyficzne metody pracy na każdym z proponowanych poziomów, tj.:

- profilaktyka - obejmuje wszystkie działania zmierzające do zmniejszenia prawdopodobieństwa występowania problemu i przeciwdziałania szkodliwym warunkom mogącym je wywołać;
- wczesna interwencja - zmierza do wczesnego wykrycia problemu oraz powstrzymania jego rozwoju;
- redukcja szkód - ma na celu zapobieganie utrwalaniu się skutków problemu i ich ograniczenie.

10. Zasady ogólne funkcjonowania programu.

- Wsparcie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu:
Podstawą rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowaniu prawidłowych relacji oraz we właściwym wypełnieniu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę wczesne i mieć charakter ochronny, profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.
- Usamodzielnienie rodziny i osób:
Rodziny i osoby korzystające z pomocy społecznej, w pierwszej kolejności powinny mieć możliwość samodzielnego mierzenia się ze swoim problemem, co pozwala zwiększyć ich szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz własną aktywność, wyzwala potencjał i pozwala na zdobywanie nowych umiejętności.
Celem programu jest w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin w przewidywaniu trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnych sytuacji życiowych.
- Zasada pomocniczości:

Pomoc nakierowana w pierwszej kolejności na wykorzystanie zasobów własnych przez osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej. Wsparcie osoby opiera się na poszukiwaniu potencjału do rozwiązywania problemów w rodzinie, środowisku lokalnym, przy wykorzystaniu grup samopomocowych, Kościołów, organizacji pozarządowych.

- Zasada interwencji o charakterze socjalnym:

- **Rola pracownika socjalnego:**

Pracownicy socjalni dokonują systemowej diagnozy rodziny, badając jej możliwości samodzielnego przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, tworząc wraz z nią plan pomocy i podejmują różne formy pracy socjalnej ukierunkowane na rozwiązywanie problemów usamodzielnienia rodzin z różnymi dysfunkcjami.

Ścisłe współpracują też ze specjalistami i konsultantami przy diagnozie, planowaniu i prowadzeniu pracy socjalnej. Pracownicy socjalni współpracują z działającymi na terenie instytucjami i organizacjami, w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy.

Pracownicy socjalni współtworzą politykę pomocy społecznej.

- **Zakres realizowanej pracy socjalnej w zakresie celów szczegółowych:**

1) pomoc na rzecz uzyskiwania niezbędnych środków materialnych takich jak:

- świadczeń emerytalno-rentowych,
- świadczeń alimentacyjnych i ich podwyższania,
- pozostałych świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego,
- świadczeń materialnych w oparciu o darowizny,
- pomocy materialnej od organizacji Kościoła,
- ulg, umorzeń itp.,
- edukacja w zakresie gospodarowania budżetem domowym;

2) pomoc na rzecz zapewnienia godziwych warunków mieszkaniowych:

- w załatwieniu formalności związanych z zameldowaniem,
- w uzyskaniu dodatku mieszkaniowego,
- w spłacie lub umorzeniu zaległości,
- wspólne z klientem monitorowanie opłacania wydatków mieszkaniowych,
- w zakresie dostosowania mieszkania do potrzeb osoby niepełnosprawnej,
- w sprawach związanych z koniecznymi pracami remontowymi;

3) pomoc na rzecz poprawy stanu zdrowia:

- w załatwieniu wizyty lekarza w domu,
- ułatwieniu uzyskania prawa do świadczeń zdrowotnych w oparciu o ubezpieczenie zdrowotne,
- realizacja recept
- w załatwieniu pobytu i dotarcia do szpitala,
- w uzyskaniu sprzętu medycznego, ortopedycznego,
- w załatwieniu usług rehabilitacyjnych.

4) pomoc w rozwiązywaniu problemu bezrobocia:

- w nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy,
- w uzyskaniu możliwości udziału w programach i zajęciach aktywizacji dla bezrobotnych,
- w docieraniu do pracodawców,
- w uzyskaniu możliwości podjęcia pracy proponowanej przez Rejonowy Urząd Pracy, takie jak prace interwencyjne, roboty publiczne, itp.;

5) pomoc na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym:

- zapewnienie usług opiekuńczych w domu osoby starszej lub niepełnosprawnej,
- zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym w środowisku usług świadczonych przez pielęgniarki środowiskowe,
- w uzyskaniu możliwości pobytu w dziennych placówkach wsparcia dla osób niepełnosprawnych,
- organizowanie czasu wolnego osobom starszym,
- działania interwencyjne w sytuacji osoby zaniedbanej, zagrożonej, potrzebującej pomocy,
- monitoring jakości świadczonych usług opiekuńczych;

6) pomoc na rzecz wykorzystania uprawnień osób niepełnosprawnych:

- w ustaleniu stopnia niezdolności do pracy lub stopnia niepełnosprawności,
- w uzyskaniu sprzętu medycznego, ortopedycznego,
- w uzyskaniu skierowania na turnusy rehabilitacyjne, do sanatorium,
- w uzyskaniu ulg, uprawnień przysługujących osobie niepełnosprawnej,
- w uzyskiwaniu świadczeń materialnych;

7) pomoc na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny:

- pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych,
- wsparcie w rozwiązywaniu problemu przemocy, w szczególności wypełnienia Niebieskiej Karty oraz udzielenia informacji o kompetencjach policji, prokuratury, sądu, pomoc w nawiązaniu kontaktu z w/w instytucjami,
- pomoc w docieraniu do ośrodków interwencji kryzysowych,
- pomoc w docieraniu do rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, tym prawnego i psychologicznego,
- pomoc w docieraniu do grup terapii zajęciowej;

8) pomoc na rzecz poprawy funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi :

- doprowadzenia do konsultacji psychologicznej lub psychiatrycznej,
- doprowadzenia do podjęcia leczenia,
- pomoc w umieszczeniu osoby w szpitalu psychiatrycznym za jego zgodą,
- podjęcie działań w celu uzyskania postanowienia sądu o umieszczeniu w szpitalu psychiatrycznym bez jej zgody w trybie nagłym,
- podjęcie działań w celu uzyskania postanowienia sądu o umieszczeniu w szpitalu psychiatrycznym lub domu pomocy społecznej bez zgody osoby w wykonaniu w/w postanowienia;

9) pomoc na rzecz zapewnienia właściwego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży:

- rodzicom z dziećmi w docieraniu do instytucji w celu diagnozy rozwoju i rehabilitacji,
- pomoc w korzystaniu ze świetlicy środowiskowej, placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego,
- współpraca ze szkołą w zakresie realizacji obowiązku szkolnego,
- w załatwieniu nauczania indywidualnego lub zajęć wyrównawczych w szkole,
- w załatwieniu miejsca w przedszkolu,
- współpraca z kuratorem nad poprawą funkcjonowania rodziny,
- zapewnienie opieki całodobowej w sytuacjach interwencyjnych;

10) pomoc na rzecz poprawy funkcjonowania osób z problemem alkoholowym:

- kierowanie na zajęcia profilaktyczno-edukacyjne osób z grup ryzyka,
- wystąpienie o leczenie przymusowe,
- motywowanie do podjęcia leczenia,
- w docieraniu do grup wsparcia w programach dla uzależnionych,
- monitorowanie procesu leczenia;

11) inna pomoc:

- w wyrabianiu dokumentu tożsamości,
- w formalnościach związanych ze sprawieniem pochówku,
- edukacja w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego,
- w załatwieniu spraw urzędowych,
- pomoc w integracji ze środowiskiem osobie opuszczającej zakład karny,
- współpraca z kuratorem nad poprawą funkcjonowania osoby dorosłej;

A. Cel szczegółowy:

Umożliwienie funkcjonowania osobom i rodzinom ubogim w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz zapewnienie podstawowych środków życia poprzez wsparcie finansowe.

Zadania / zakładane efekty:

Zadanie	Wskaźnik realizacji zadań	Zakładane efekty
Zabezpieczenie świadczeń finansowych kierowanych do osób i rodzin ubogich, osób bezrobotnych, starszych, niepełnosprawnych, bezdomnych w celu zapewnienia im stosownej do pory roku odzieży i posiłków	Pomoc w formie posiłku dla około 208 osób x 210 świadczeń na osobę Pomoc w formie zakupu odzieży dla około 10 osób x 1 świadczenie	Objęcie pomocą finansową około 205 osób
Zabezpieczenie świadczeń finansowych w celu pomocy osobom ubogim, rodzinom, osobom bezrobotnym starszym w ponoszeniu kosztów utrzymania mieszkania (program dofinansowania do opłat mieszkaniowych)	Około 350 świadczeń pomoc dla około 100 rodzin	Objęcie pomocą finansową około 100 osób
Pomoc w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb bytowych osób i rodzin niepełnosprawnych (usługi opiekuńcze)	100 świadczeń dla około 20 osób	Objęcie pomocą usługową około 20 osób
Pomoc na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych osób i rodzin ubogich, bezrobotnych niepełnosprawnych, starszych bezdomnych (zasiłki celowe)	103 osoby x 2 świadczenia 206 świadczeń	Objęcie pomocą finansową około 98 rodzin
Praca socjalna służąca pobudzeniu aktywności własnej i rodzin ubogich, niepełnosprawnych starszych w celu zapobiegania pogłębieniu się marginalizacji z powodu ubóstwa	Wsparcie i oddziaływanie na około 200 rodzin rocznie	Objęcie pracą socjalną około 200 rodzin

B. Cel szczegółowy:

Ograniczenie negatywnych skutków problemów, które nie mogą być usunięte lub zmienione.

Zadania / zakładane efekty:

Zadania	Wskaźnik realizacji zadań	Zakładane efekty
Zabezpieczenie świadczeń finansowych kierowanych do osób i rodzin ubogich, bezrobotnych niepełnosprawnych starszych, bezdomnych, rodzin wychowujących niepełnosprawne dziecko,	Zabezpieczenie świadczeń	Objęcie pomocą finansową około 47 osób
Zabezpieczenie świadczeń w celu opłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby i rodziny ubogie, bezrobotne, starsze, niepełnosprawne, bezdomne, pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	Opłacenie składek za około 10 osób pobierających niektóre świadczenia z pomocy społecznej	Opłacenie składek ubezpieczenia za około 10 rodzin
Praca socjalna służąca pobudzaniu aktywności własnej osób i rodzin ubogich, bezrobotnych, starszych niepełnosprawnych, bezdomnych oraz w zakresie edukacji wykorzystania posiadanych uprawnień oraz zapobieganiu pogłębieniu marginalizacji z powodu ubóstwa	Wsparcie i oddziaływanie na około 80 rodzin rocznie	Objęcie pracą socjalną około 80 rodzin

C. Cel szczegółowy:

Przywrócenie możliwości pełniejszej realizacji ról społecznych poprzez wspomaganie rozwiązywania problemów w pokonywaniu trudności we współpracy z rodziną.

Zadania / zakładane efekty:

Zadania	Wskaźnik realizacji zadań	Zakładane efekty
Zabezpieczenie świadczeń finansowych kierowanych do osób i rodzin ubogich długotrwale bezrobotnych, starszych, niepełnosprawnych, bezdomnych, długotrwale chorych (zasilki okresowe, okresowe specjalne)	160 świadczeń pomoc dla około 40 osób	Objęcie pomocą finansową około 40 osób
Praca socjalna służąca pobudzeniu aktywności własnej osób i rodzin ubogich, edukacji w zakresie wykorzystania posiadanych uprawnień oraz możliwie pełnego pełnienia ról społecznych	Wsparcie i oddziaływanie na około 40 rodzin rocznie	Objęcie pracą socjalną około 40 rodzin
Pomoc w formie świadczeń rodzinnych	17181 świadczeń	Objęcie pomocą finansową około 650 rodzin

W związku z faktem że poszczególne kategorie problemów społecznych, które charakterystyczne są dla klientów pomocy społecznej skorelowane są z problemem ubóstwa, potrzeby finansowe niezbędne do realizacji zadań w ramach priorytetu wsparcia osób i rodzin ubogich zawierają się w całości w poszczególnych kosztach realizacji zadań w ramach pozostałych priorytetów programu.

D. Cel szczegółowy:

Wsparcie właściwego wypełniania ról społecznych w rodzinach wychowujących dzieci, a w szczególności ograniczenie liczby dzieci pozbawionych opieki rodziców naturalnych, rodziny zagrożone alkoholizmem i przemocą.

Zadania / zakładane efekty:

Zadania	Wskaźnik realizacji zadań	Zakładane efekty
Realizacja projektu systemowej pracy środowiskowej z rodziną zagrożoną problemem alkoholowym.	Praca socjalna z dziećmi oraz zapewnienie posiłków i dożywiania dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	Praca socjalna z około 4 rodzinami i zapewnienie posiłków dla 10 dzieci

11. Zasady wdrażania programu.

Przedstawiony program nie jest czymś zamkniętym jest to dynamiczny proces, o jego powodzeniu decydować będą środki finansowe pochodzące z budżetu Wojewody, jak i ze środków Unii Europejskiej. Program ma służyć poprawie warunków życia ludności. Realizacja większości zadań i przedsięwzięć zawartych w programie wymaga znacznych środków finansowych. Środki Wojewody powinny służyć jako wsparcie środków samorządowych.

12. Zasady monitorowania programu.

Monitoring programu obejmował będzie następujące działania:

- systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji celów strategicznych,
- prowadzenie cyklicznych sprawozdań ukazujących stopień realizacji programu,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a osiągniętymi rezultatami,
- ocenę osiągniętych rezultatów oraz określenie stopnia wykonania przyjętych celów,
- planowanie zmian w programie oraz wdrażanie przyjętych działań.

Monitoring programu będzie stałym i ciągłym procesem obserwacji ilościowych i jakościowych zmian wybranych mierników, mającym na celu dostarczenie informacji na temat skuteczności podejmowanych działań oraz ich zmianę w przypadku rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatem.

Bieżące działania podejmowane w ramach programu dadzą obraz postępu w realizacji poszczególnych przedsięwzięć. W perspektywie długofalowej monitoring umożliwi obserwację dynamiki realizacji celów oraz zmian w strukturach.

Programowane działania, z uwagi na zmienność przepisów prawa w zakresie pomocy społecznej, ulegać będą modyfikacji i w kolejnych latach realizacji programu będą dostosowane do obowiązujących regulacji prawnych.

Nie da się rozdzielić pomocy społecznej od ogólnego rozwoju gminy, bytu mieszkańców. O rozwoju gminy decyduje aktywność mieszkańców i środki finansowe. Obowiązkiem Ośrodka Pomocy Społecznej jest dobór takich technik i instrumentów w programie, które gwarantować będą sprawne świadczenie usług oraz zapewnienie racjonalnego wydawania środków publicznych.

Program realizowany będzie rokrocznie w zakresie uwzględniającym wysokości środków na pomoc społeczną, ujętych w budżecie Gminy Łabowa.

13. Analiza SWOT (silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń).

Jest to metoda analizy sytuacji społeczności lokalnej. Nazwa techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

- S - Strengths - silne strony
- W - Weaknesses - słabe strony, wady
- O - Opportunities - szanse, możliwości
- T - Threats - zagrożenia, trudności

Metoda ta ocenia zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne czynniki, mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego. Poprzez ukazanie zasobów i otoczenia gminy, a także jej wad, określamy priorytety. Analiza traktuje słabe i silne strony jako czynniki wewnętrzne z punktu widzenia społeczności lokalnej, na które społeczność ma wpływ, a szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne znajdujące się w otoczeniu.

Zasada główna jest taka, że należy wykorzystać atuty i możliwości gminy, a słabe strony i zagrożenia w miarę możliwości przewycięzać. Na bazie jasnych atutów i możliwości można stworzyć i wykorzystać nowe koncepcje i plany. Dziedziny słabości i zagrożeń należy sobie uświadomić.

Silne strony:

- struktura demograficzna – dobra struktura wiekowa mieszkańców, względnie duży wskaźnik przyrostu naturalnego, duży udział osób w wieku szkolnym i przedszkolnym,
- wysoki wskaźnik aktywności gospodarczej,
- duża identyfikacja mieszkańców z gminą,
- poczucie przynależności lokalnej,
- podtrzymywanie tradycji, lokalnej, rodzinnej i wspólnotowej,
- pracowitość i zapobiegliwość mieszkańców,
- walory środowiska naturalnego,
- walory turystyczne i agroturystyczne,
- wystarczająca baza oświatowa: cztery szkoły podstawowe i jedno gimnazjum,
- dobra dostępność do placówek zdrowia i oświaty,
- dobre połączenia komunikacyjne;

Słabe strony:

- poziom bezrobocia – duży odsetek osób bezrobotnych,
- struktura zatrudnienia – zbyt wysoki udział zatrudnionych w sektorze publicznym w stosunku do ogółu zatrudnionych,
- pojawienie się niekorzystnych tendencji migracyjnych – odpływ osób młodych, w wieku produkcyjnym,
- inwestycje zewnętrzne – brak ofert ze strony poważnych strategicznych inwestorów, wyrażających chęć inwestowania na obszarze gminy,
- wciąż zbyt słabo rozwijająca się baza turystyczna, przyczyniająca się do zredukowania bezrobocia,
- pogłębiająca się strefa ubóstwa,
- brak środków finansowych na likwidację skutków bezrobocia,
- postępujące patologie w życiu rodzinnym i społecznym,
- niedostateczna opieka nad ludźmi starszymi i niepełnosprawnymi,
- brak w gminie ośrodków rekreacyjno-sportowych,
- mała liczba kadry specjalistycznej, kadry doradczej

14. Zasoby Umożliwiające Rozwiązywanie Problemów Społecznych w Gminie Łabowa.

- Ośrodek Pomocy Społecznej - realizuje zadania własne i zlecone gminie, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku,

- placówki opiekuńczo-wychowawcze - prowadzone przez Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu,
- świetlice środowiskowe działające na terenie gminy,
- poradnie pedagogiczno-psychologiczne - prowadzone przez Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu,
- warsztaty terapii zajęciowej - prowadzone w Środowiskowym Domu Samopomocowym w Nowym Sączu, ul. Nawojowska 179,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu,
- Powiatowy Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współzależnienia w Nowym Sączu,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Schronisko dla Bezdomnych im. św. Brata Alberta w Nowym Sączu,
- organizacja pożytku publicznego Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Przedsiębiorczości i Inicjatyw Lokalnych.

Ponadto przy rozwiązywaniu problemów społecznych w naszej gminie pomocna jest współpraca z:

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu,
- Policją,
- parafiami,
- szkołami i innymi instytucjami choć w części zajmującymi się problemami społecznymi.

15. Główne cele w strategii na lata 2008-2013.

- zabezpieczenie środków materialnych w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy Łabowa,
- mobilizowanie ludzi do działań celem wyrównywania szans, zapobieganie marginalizacji poprzez ciągle ulepszanie istniejących oraz wprowadzanie nowych form pomocy, nowych standardów i instrumentów zarządzania w sferze pomocy społecznej oraz włączenie zagrożonych w życie społeczności,
- zwiększenie akceptacji społeczeństwa lokalnego wobec osób i rodzin wymagających wsparcia,
- stworzenie zintegrowanego systemu pomocy, skierowanego ku całej rodzinie oraz zwiększenie efektywności działań poszczególnych podmiotów.

Monitorowaniem realizacji strategii, zajmie się zespół pracowników socjalnych, który będzie w formie corocznych sprawozdań oceniał poziom jej wdrażania.

Za samo wdrażanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łabowa, odpowiedzialny będzie kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

16. Podstawa prawna strategii.

Obowiązek opracowania przez samorząd gminny lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. nr 64, poz. 593) oraz art. 4. ust. 2 ustawy z 12 kwietnia 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmu (Dz.U. Dz 2002 r. nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
mgr Jan Oleksy